

Kitajska, nafta, Brexit, Grčija: kaj nas lahko najbolj zaboli?

Nestabilni finančni trgi, nafta, geopolitika, neenotna EU, migranti in tleča grška kriza so največja tveganja.

Bojan Ivanc, Analitska skupina SKEP GZS

Daljše obdobje cen nafte na ravni od 30 do 40 dolarjev pomeni velike potencialne napetosti in politične spremembe v Rusiji, Braziliji, Venezueli, na Bližnjem vzhodu ...

**SVET:
2,9 %
rast v 2016**

Konec januarja, v času pisanja tega prispevka, se je na finančnih trgih dogajalo nekaj podobnega kot leta 2008, pri čemer je bil kot sprožilec naveden padec na kitajskem delniškem trgu. Panike na kitajskem finančnem trgu ne moremo enačiti s tisto na ameriški borzi, čeprav je njen vpliv na delniške in surovinske trge obsežen. Sod nafte WTI je celo padel pod 30 dolarjev, od surovin je šlo dobro le zlatu. So torej finančni trgi generator potencialne nestabilnosti za slovenske izvoznike ali višajo stroške zadolževanja države? Ali je Soroseva napoved, da Kitajska zdaj izvaža svoje finančne težave v svet, pravilna?

Evropa ne deli usode kitajskih delnic

Čas je za trezen premislek o realni vlogi kitajskega finančnega sistema in gospodarstva za ves svet. Decembrska anketna pričakovanja evropskih industrialcev so bila najvišje v zadnjih štirih mesecih in nakazujejo na prihodnjo rast industrijske proizvodnje, novih naročil in izvoza. Visoka vrednost storitvenega sektorja tudi nakazuje na dvig domače potrošnje in obrat v kreditiranju podjetij. Kazalnik zaupanja v gospodarstvo se je v območju evra glede na mesec poprej rahlo povečal za 0,7 točke na 106,8 točke, v celotni EU pa za 1,4 točke na 108,9 točke. V Sloveniji je kazalnik zaupanja v gospodarstvo decembra 2015 znašal 109,9 točke. Brezposelnost je padla na štiriletno dno. Vodilni kazalniki v Evropi tako ne delijo usode s kitajskimi delnicami.

TVEGANJE ŠT. 1: finančni trgi, nafta, geopolitika

Visoke cene nafte in surovin v obdobju 2009 -2014 so bile veliko breme za gospodarstva razvitega sveta, saj so zmanjševale razpoložljiv dohodek potrošnika. Po drugi strani so omogočale ugoden izvozni izkupiček zahodnim multinacionalkam, kar je imelo pozitiven učinek prek zaposlovanja v izvoznem sektorju.

Na ravni Evrope so se izvozno najbolj specializirale Nemčija, Nizozemska, delno tudi Francija, na dobaviteljski ravni so jim sledile srednja Evropa, tudi Slovenija. Dve tretjini slovenskega izvoza v EU se namreč posredno izvozi izven EU v obliki končnega izdelka, zato smo od tega imeli korist tudi mi.

Nizke cene nafte trenutno vidimo kot božjo mano, saj za energente namenimo posredno in neposredno okoli petino potrošniške košarice. Na drugi strani pa daljše obdobje cen nafte na ravni od 30 do 40 dolarjev pomeni velike potencialne napetosti in politične spremembe v Rusiji, Braziliji, Venezueli, na Bližnjem vzhodu ... Finančni zlom katere od teh ekonomij bi lahko dodobra pretresel svetovno gospodarstvo zaradi prepletenosti med realnim (uvoz, izvoz) in finančnim sektorjem (svetovni posojilodajalci).

Precej šibko napoved gospodarske rasti je podala januarja tudi Svetovna banka, ki svetu napoveduje 2,9-odstotno rast v letu 2016, po lanski 2,4-odstotni, ki je bila pod pričakovanji. Pri nafti je povpraševanje relativno neelastično, medtem ko ponudba

postaja elastična. Z drugimi besedami to pomeni, da je za posamezne članice OPEC v tem trenutno bolj optimalna strategija povečanja ponudbe, saj se izkupiček meri kot zmnožek števila načrpanih sodov in tržne cene. To pojasni, da v ozadju ni neke teorije zarote, temveč zgolj ekonomika. V kolikor bi bilo omejevanje ponudbe uspešna strategija, bi znižanje črpanja nafte prineslo višje cene nafte, vendar je nivo presežne ponudbe trenutno previsok, da bi to bila uspešna strategija.

TVEGANJE ŠT. 2: neenotna EU (migranti, BREXIT)

Socialne napetosti zaradi migrantov spodbujajo politike k večjim investicijam v varnost državljanov in tudi gradnjo novih meja. To spodbuja domače trošenje (državno), vendar viša stroške transportnim podjetjem.

Migranti naj bi potencialno zasedli delovna mesta, za katere ni profilov v Evropi, hkrati pa bodo povečali konkurenco za nizko plačana delovna mesta nasploh, oziroma omejevali rast najnižjih plač. Ksenofobija spodbuja zvestobo domačim blagovnim znamkam, kar je dobro za domače proizvajalce.

Preprečitev izstopa Britancev iz EU je glavni politični projekt EU. Poleti naj bi Britanci izvedli referendum in ne moremo trditi, da je njegov rezultat že danes znan. Zaradi porasta dvomov v politični projekt EU je pričakovati, da si bodo Britanci vnovič zagotovili določene koncesije. Katere, bomo lahko več izvedeli februarja. Ena od perečih je predlog, da državljani EU, ki dela v Veliki Britaniji, štiri leta ne bo deležen socialne podpore.

Druga pereča zadeva je pretiran razrast birokracije, ki naj bi po izračunih Britanske gospodarske zbornice pomenila dodatnih 7,6 milijarde funtov stroškov na leto za britanske delodajalce. Zaradi širitve EU imajo Britanci zgolj še 9,5 odstotka glasov v Evropski komisiji. Zato so pogosto preglasovani. Od 576 zakonskih predlogov, ki so jim britanski evroposlanci nasprotovali, jih je bilo 485 še vedno sprejetih.

Lobiranje britanskih bank

Najmočnejši lobi je morda britansko združenje bank, ki močno nasprotuje davku na finančne transakcije, tudi v EU. Med zagovorniki izstopa Britancev je kar ne-

kaj vodilnih finančnikov, ki s svojimi sredstvi finančno podpirajo kampanjo ter dvomijo v preživetje enotnega evroobmočja, katerega Britanci že sedaj niso člani. Verjetnosti, da Britanci resnično izberejo samostojno pot, pripisujemo 40 odstotkov možnosti, veliko pa bo odvisno od politične volje evropskih kontinentalnih politikov, da privolijo v določene britanske koncesije.

Daljnosežnih negativnih gospodarskih učinkov zaradi izstopa Britancev ni pričakovati, saj potekajo dogovori o tem na visoki diplomatski ravni. Finančni trgi so lahko kratkoročna žrtev, saj lahko podvomijo v obstoj evro projekta, kar lahko ponovno dvigne stroške zadolževanja šibkejših evro držav. Javno finančna slika je sicer tokrat boljša, vendar je breme dolgov še vedno precej nad predkrizno ravnjo.

TVEGANJE ŠT. 3: Grki ali kaj novega?

Bonitetna agencija S&P je opozorila, da se Grčija še ni izvila iz nevarnosti bankrota, in bo morala v letošnjem letu uveljaviti ambiciozen reformni program, ki vključuje tudi nepriljubljeno reformo pokojninske zakonodaje. Grška problematika bi se lahko tako ponovno vrnila na naslovnice in načela ključna vprašanja glede zaupanja med državami evroobmočju. Manevrskega prostora za dodatno znižanje obresti skorajda ni več, veliko je odvisno od pripravljenosti evroobmočja na morebitni delni odpis dolga. Večina grškega javnega mnenja pričakuje, da bo letos šlo Grčiji slabše, kar pomeni, da bo domače povpraševanje pod pritiskom.

Kljub vsemu se okrevanje nadaljuje

Naj za zaključek zaradi nekaj dreves ne spregledamo gozda: okrevanje v evrskem prostoru in razvitih državah se nadaljuje in tokrat v večji meri temelji na domačem povpraševanju. Tveganja zaradi izvoznega šoka oziroma manjšega povpraševanje v državah v razvoju so tako manj pomembna za naše gospodarstvo. ☺

Daljnosežnih negativnih gospodarskih posledic zaradi izstopa Britancev ni pričakovati.

84 % predlogov britanskih evropskih poslancev preglasovanih

Sveže analitične informacije in komentarji.

